

УДК 342.72/. 73 : 341.231.14 : 342.4 (477)

DOI: <https://doi.org/10.32886/instzak.2021.01.06>

Медвідь Андрій Богданович,
доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри теорії держави і права
Львівського торговельно-економічного університету,
третейський суддя Постійно діючого третейського суду
при Торгово-промисловій палаті України
ORCID 0000-0001-9044-6505
Yurist.lpp@gmail.com

**ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КОНВЕНЦІЙНОЇ ТА ВІТЧИЗНЯНОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ
ПРАВОМІРНОГО ЗАТРИМАННЯ ОСОБИ БЕЗ РІШЕННЯ СУДУ:
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ АСПЕКТ**

Анотація

Метою статті є здійснення компаративістського дослідження загальних вимог щодо правомірного застосування затримання особи без рішення суду як адміністративно-процесуального заходу, які встановлені у положеннях пункту 1 статті 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та у частині 3 статті 29 Конституції України, а також у чинному законодавстві України.

Наукова новизна статті полягає у детальному порівняльному дослідженні положень підпунктів «b)» та «с)» пункту 1 статті 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, включно з практикою їх тлумачення і застосування у відповідних рішеннях Європейського суду з прав людини, положень другого речення частині 3 статті 29 Конституції України, відповідних рішень Конституційного Суду України, а також окремих норм Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо змісту, загальних вимог та переліку правомірних підстав затримання особи без рішення суду як адміністративно-процесуального заходу.

Висновки. Застосування адміністративного затримання особи без рішення суду як примусового заходу позбавлення свободи людини на підставі чинних норм Кодексу України про адміністративні правопорушення та припису частини 3 статті 29 Конституції України загалом відповідає положенням підпунктів «b)» та «с)» пункту 1 статті 5 Європейської Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Водночас, встановлення правомірності застосування адміністративного затримання особи без рішення суду в кожному конкретному випадку повинно здійснюватися з обов'язковим урахуванням принципу пропорційності між необхідністю забезпечити виконання встановлених законом адміністративних зобов'язань та важливістю дотримання права на свободу людини в демократичному суспільстві. У цьому контексті істотними варто визначити наступні аспекти: характер зобов'язання, яке впливає з відповідної норми адміністративного законодавства, включаючи його мету і основне призначення, особу затриманого і конкретні обставини, що призвели до затримання, а також тривалість адміністративного затримання.

Ключові слова: адміністративне затримання особи, підстави правомірного адміністративного затримання особи без рішення суду, право на свободу та особисту недоторканність, Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, Конституція України, Кодекс України про адміністративні правопорушення.

Medvid Andrii B.,
Doctor of Law, Associate Professor,
Professor of the Department of Theory of State and Law,
Lviv University of Trade and Economics,
arbitrator Permanent arbitral tribunal
at the Chamber of Commerce and Industry of Ukraine
ORCID 0000-0001-9044-6505
Yurist.lpp@gmail.com

**GENERAL CHARACTERISTICS OF CONVENTIONAL AND DOMESTIC REGULATIONS
OF LAWFUL DETENTION OF A PERSON WITHOUT A COURT DECISION:
ADMINISTRATIVE PROCEDURE**

Abstract

The purpose of the article is to conduct a comparative study of the general requirements for the lawful use of detention without a court decision as an administrative measure, which are set out in paragraph 1 of Article 5 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms and paragraph 3 of Article 29 of the Constitution of Ukraine, and current legislation of Ukraine.

Scientific novelty of the article is in a detailed comparative study of the provisions of subparagraphs «b)» and «c)» of paragraph 1 of Article 5 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, including the practice of their interpretation and application in relevant judgments of the European Court of Human Rights, provisions of the second sentence of part 3 of Article 29 of the Constitution of Ukraine, relevant decisions of the Constitutional Court of Ukraine, as well as certain provisions of the Code of Administrative Offenses of Ukraine on the content, general requirements and list of legitimate grounds for detention without a court decision as an administrative measure.

Conclusions. The use of administrative detention without a court decision as a coercive measure of deprivation of liberty on the basis of the current provisions of the Code of Administrative Offenses of Ukraine and the provisions of part 3 of Article 29 of the Constitution of Ukraine, generally corresponds to the provisions of subparagraphs «b)» and «c)» of paragraph 1 of Article 5 of the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. At the same time, the establishment of the lawfulness of administrative detention of a person without a court decision must be carried out in each case with due regard for the principle of proportionality between the need to ensure compliance with statutory administrative obligations and the importance of human rights to liberty in a democratic society. In this context, the following aspects are important: the nature of the obligation arising from the relevant rule of administrative law, including its purpose and main purpose, the identity of the detainee and the specific circumstances that led to the detention, and the duration of the administrative detention.

Key words: *administrative detention of a person, grounds for lawful administrative detention of a person without a court decision, the right to liberty and security of person, the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, the Constitution of Ukraine, the Code of Ukraine on Administrative Offenses.*

Постановка проблеми. Україна визначила однією зі своїх головних цілей побудову держави на засадах верховенства права та гарантування і забезпечення прав та свобод людини. Водночас, право людини на свободу і особисту недоторканність має особливе значення серед каталогу усіх інших прав та свобод, оскільки гарантує одну з основних цінностей людини, без наявності якої реалізація будь-яких інших прав та свобод є неможливою.

Гарантування права людини на свободу та особисту недоторканність здійснюється не лише на загальнонаціональному рівні (ст. 29 чинної Конституції України), але й на міжнародному (ст. 5 Європейської Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. (далі – Конвенція), яка водно-

час є частиною національного законодавства України. Відповідно до цього українська держава, виконуючи свій головний обов'язок – утвердження і забезпечення прав і свобод людини – повинна не лише утримуватися від порушень та непропорційних обмежень права людини на свободу та особисту недоторканність, але й вживати належних заходів для забезпечення можливості його повної реалізації кожним, хто перебуває під її юрисдикцією. Для цього на конституційному рівні має бути закріплена така регламентація усіх елементів права людини на свободу, яка відповідатиме загальноновизнаним міжнародним нормам і принципам, а також забезпечить оптимальні правові основи для ефективного захисту та реалізації зазначеного права людини.

Однак, необхідність змістовного оновлення Конституції України у контексті регламентації права людини на свободу та особисту недоторканність вже тривалий час визнається більшістю науковців та експертів. Це зумовлено тим, що наявність навіть незначних текстуальних чи термінологічних відмінностей конституційних та міжнародно-правових приписів спричиняє їх тлумачно-змістовні розбіжності. Тоді як навіть схожі текстуально положення можуть тлумачитися по-різному у зв'язку із застосуванням відмінних методів тлумачення.

Зважаючи на це, актуальним є порівняльне дослідження положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики їх тлумачення Європейським судом з прав людини із положеннями Конституції України та чинного вітчизняного законодавства щодо гарантування окремих елементів права людини на свободу та особисту недоторканність.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Зауважимо, що проблематику захисту прав та свобод людини досліджувала значна частина науковців. До прикладу, у спеціальній літературі розгляд вказаного правового інституту, зокрема, у контексті загальних проблем теорії держави і права та конституційного права проводився у працях таких науковців, як: Беддарт Р., Бисага Ю. М., Буткевич В. Г., Ван Марсевен Й., Головатий С. П., Гудима Д. А., Де Аречага Е. Х., Дешко Л. М., Дженіс М., Джоргес К., Ковлер А. І., Козюбра М. І., Мішина Н. В., Пошва Б. М., Рабінович П. М., Речицький В. В., Скрипнюк О. В., Соловйов О. В., Степанова С. В., Фулей Т. І., Хаммарберг Т., Хармсен Р., Хервада Д., Шевчук С. В., Шишкін В. І., Юдківська Г. Ю. та інші.

Формулювання цілі статті. Водночас, питання загальної характеристики конвенційної, конституційної та вітчизняно-законодавчої регламентації правомірного адміністративного затримання особи без рішення суду залишається недостатньо дослідженим. Тому, вивчення зазначеного питання і визначено ціллю даної наукової статті.

Виклад основного матеріалу. Положення статті 29 Конституції України [1], а саме її частини 3 передбачають умови правомірного застосування затримання та тримання під вартою особи без рішення суду, які безпосередньо кореспондуються із положення-

ми пункту 1 статті 5 Конвенції [2]. Згідно з вказаним конвенційним положенням, можна констатувати, що правомірним «позбавленням свободи» є застосування законних «ув'язнення», «арешту» або «затримання» особи у вичерпному переліку випадків та «відповідно до процедури, встановленої законом» [2].

Свою чергою, положення другого речення частини 3 статті 29 Конституції України лише опосередковано вказують на можливість застосування без рішення суду такого заходу, як «затримання» особи та не встановлюють підстав і порядку його застосування. Зокрема, друге речення частини 3 статті 29 Конституції України зазначає: «Затримана особа негайно звільняється, якщо протягом сімдесяти двох годин з моменту затримання їй не вручено вмотивованого рішення суду про тримання під вартою» [1]. Стосовно цього Конституційний Суд України у своєму рішенні № 10-рп/2011 від 11 жовтня 2011 року наголошує: «з аналізу наведеного конституційного положення вбачається, що в цьому випадку йдеться про затримання особи як про винятковий тимчасовий запобіжний захід, максимальна тривалість якого без вмотивованого рішення суду не повинна перевищувати сімдесяти двох годин» [3, п. 3.5]. У цьому ж рішенні національний орган конституційної юрисдикції вказує: «слова «затримувати», «тримати» означають залишати, утримувати кого-, що-небудь на якийсь час у певному місці, положенні» [3, п. 3.4]. Поряд із цим, відповідно до юридичної позиції Конституційного Суду України, викладеної у рішенні від 26 червня 2003 року № 12-рп/2003: «затримання треба розуміти і як тимчасовий запобіжний кримінально-процесуальний, і як адміністративно-процесуальний заходи, застосування яких обмежує право на свободу та особисту недоторканність індивіда» [4, п. 6].

Дослідження затримання особи як заходу, який застосовується без рішення суду в кримінально-процесуальному аспекті, здійснювалося нами у попередніх публікаціях [5, с. 43–53].

Свою чергою, досліджуючи юридичну природу затримання вже як адміністративно-процесуального заходу, який застосовується без рішення суду, слід відзначити, що у вітчизняному законодавстві його понят-

тя не розкрито. Акцентуючи на цьому увагу, Конституційний Суд України в уже згаданому рішенні № 10-рп/2011 від 11 жовтня 2011 року (справа про строки адміністративного затримання) доходить висновку: «...внаслідок адміністративного затримання відбувається короткострокове позбавлення людини свободи, право на яку передбачено у статті 29 Конституції України» [3, п. 3.4].

Юридичні підстави застосування адміністративного затримання особи регламентовані чинним Кодексом України про адміністративні правопорушення [6]. Його положення визначають адміністративне затримання особи лише як захід забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення. Зокрема, стаття 260 КУпАП [6], яка має назву «Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення», серед іншого, наголошує: «У випадках, прямо передбачених законами України, з метою припинення адміністративних правопорушень, коли вичерпано інші заходи впливу, встановлення особи, складення протоколу про адміністративне правопорушення у разі неможливості складення його на місці вчинення правопорушення, якщо складення протоколу є обов'язковим, забезпечення своєчасного і правильного розгляду справ та виконання постанов по справах про адміністративні правопорушення, допускаються адміністративне затримання особи... Порядок адміністративного затримання... з метою, передбаченою цією статтею, визначається цим Кодексом та іншими законами України» [6].

Водночас, стаття 261 КУпАП, яка має назву «Адміністративне затримання», не містить визначення юридичного змісту цього заходу, а обмежується лише певними процедурними положеннями стосовно порядку його застосування (встановлює необхідність складення протоколу про адміністративне затримання та визначає його зміст тощо). Своєю чергою, стаття 262 КУпАП наголошує, що: «Адміністративне затримання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, може провадитися лише органами (посадовими особами), уповноваженими на те законами України» [6], та надає вичерпний перелік уповноважених органів (посадових осіб), а також визначає види адміністративних правопорушень, при вчиненні яких вони можуть застосовувати адміністративне затри-

мання особи. При цьому, пункт 1 частини 2 статті 262 КУпАП вказує, що адміністративне затримання провадиться органами внутрішніх справ (Національною поліцією) «...також в інших випадках, прямо передбачених законами України» [6].

Аналізуючи наведені положення Кодексу України про адміністративні правопорушення, потрібно констатувати, що адміністративне затримання, на відміну від затримання у кримінальному процесі, не визначається як винятковий тимчасовий запобіжний захід, а закріплюється лише як захід забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення. Разом з цим, правом адміністративного затримання особи без рішення суду наділяється чітко визначений перелік спеціальних суб'єктів, які можуть застосовувати його при вчиненні особою адміністративних правопорушень, а також в інших випадках, прямо передбачених законами України.

Порівнюючи аналізовані положення Кодексу України про адміністративні правопорушення з положеннями Європейської конвенції з прав людини, слід зазначити, що відповідно до підпункту «с» пункту 1 статті 5 Конвенції законний арешт або затримання особи здійснюються виключно «з метою допровадження її до компетентного судового органу за наявності обґрунтованої підозри у вчиненні нею правопорушення або якщо обґрунтовано вважається необхідним запобігти вчиненню нею правопорушення чи її втечі після його вчинення» [1].

Водночас, слід зауважити, що відповідно до практики Європейського суду з прав людини (надалі – Європейський суд або ЄСПЛ) термін «правопорушення» у приписі підпункту «с» пункту 1 статті 5 Конвенції має самостійне значення, ідентичне «кримінальному правопорушенню», закріпленому у статті 6 Конвенції. Однак, відповідно до загальних принципів застосування вказаного терміну, термін «правопорушення» в окремих випадках може також поширюватися на певні види адміністративних правопорушень, які за своїм характером або суворістю покарання за них прирівнюються або можуть бути прирівняні Європейським судом до злочинів [7, с. 8, 9].

Тому, як нами вже зазначалося, є всі підстави констатувати, що застосування до осо-

би, яка вчинила саме такий вид адміністративного правопорушення, примусового заходу у формі адміністративного затримання, якщо його мета та підстави відповідатимуть визначеним у підпункті «с)» пункту 1 статті 5 Конвенції, повинно кваліфікуватися як правомірне та законне [8, с. 24].

Втім, вбачається, що мета застосування адміністративного затримання, визначена статтею 260 КУпАП [6], істотно відрізняється від мети застосування затримання особи без рішення суду, передбаченої зазначеним приписом Конвенції. Так, частина перша статті 260 КУпАП взагалі не передбачає застосування заходу забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення (зокрема і адміністративного затримання) з метою «допровадження особи до компетентного судового органу», яка, своєю чергою, є обов'язковою для всіх трьох альтернативних підстав, у тому числі, «законного ... затримання особи» передбачених підпунктом «с)» пункту 1 статті 5 Конвенції.

Більше цього, лише два з чотирьох альтернативних варіантів мети застосування адміністративного затримання особи визначених частиною першою статті 260 КУпАП [6], такі як: «припинення адміністративних правопорушень, коли вичерпано інші заходи впливу» та «складення протоколу про адміністративне правопорушення у разі неможливості складення його на місці вчинення правопорушення, якщо складення протоколу є обов'язковим» прямо або хоча б опосередковано вказують на факт вчинення особою правопорушення як на підставу застосування до неї вказаного заходу позбавлення свободи. Інші два, такі як: «встановлення особи» та «забезпечення своєчасного і правильного розгляду справ та виконання постанов по справах про адміністративні правопорушення» не містять такої вказівки. Водночас, згідно з юридичною позицією Конституційного Суду України, викладеною ним у рішенні від 29 червня 2010 року № 17-рп/2010, «затримання у будь-якому випадку не може бути визнане обґрунтованим, якщо діяння, які інкримінуються затриманому, на час їх вчинення не могли розцінюватися або не визнавалися законом як правопорушення» [9, п. 3.2].

Тому, керуючись юридичним змістом поняття адміністративного правопорушення, закріпленим частиною 1 статті 9 КУпАП

(як «протиправної, винної (умисної або необережної) дії чи бездіяльності, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління, і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність» [6]), потрібно констатувати, що адміністративне затримання особи, яка не вчинила адміністративного правопорушення, а здійснене лише з метою встановлення цієї особи або забезпечення своєчасного і правильного розгляду справ та виконання постанов по справах про адміністративні правопорушення, є таким, що не відповідає як підставам застосування затримання особи, передбаченим у підпункті «с)» пункту 1 статті 5 Конвенції, так і юридичній позиції Конституційного Суду України.

Поряд із цим, вбачається, що у своїй сукупності положення частин 1 та 2 статті 262 КУпАП [6], які вказують, що адміністративне затримання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, може провадитися лише органами (посадовими особами), уповноваженими на те законами України, та окреслюють перелік адміністративних правопорушень, при вчиненні яких відповідний орган або посадова особа можуть провадити адміністративне затримання особи, фактично визначають факт вчинення особою адміністративного правопорушення як єдино допустиму підставу застосування до цієї особи адміністративного затримання. А це, загалом, корелюється із підставами застосування затримання особи, передбаченими у підпункті «с)» пункту 1 статті 5 Конвенції [1].

Винятком у цьому контексті є застереження, що міститься у пункті 1 частини 2 статті 262 КУпАП, згідно з яким адміністративне затримання провадиться органами внутрішніх справ (Національною поліцією), окрім випадків, безпосередньо визначених цим пунктом, також і в «інших випадках, прямо передбачених законами України» [6]. Очевидно, що за таких обставин неможливо встановити підстави застосування адміністративного арешту у кожному із таких «передбачених законом» випадків, а тим більше визначити їх відповідність переліку підстав застосування затримання особи, закріплених підпунктом «с)» пункту 1 статті 5 Конвенції, що є обов'язковим для підтвердження їх правомірності в контексті вказаного підпункту.

Тому, вважаємо застосування вказаного застереження у пункті 1 частини 2 статті 262 КУпАП недоцільним і таким що цілком не узгоджується з положенням підпункту «с)» пункту 1 статті 5 Конвенції.

Водночас, досліджуючи правомірність застосування адміністративного затримання не лише крізь призму положень підпункту «с)», а й інших положень пункту 1 статті 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, варто відзначити, що відповідно до підпункту «b)» цього ж пункту правомірним визнається «законний арешт або затримання особи за невиконання законного припису суду або для забезпечення виконання будь-якого обов'язку, встановленого законом» [1].

Як наголошує Європейський суд з прав людини у рішенні у справі «Василева проти Данії»: «друга частина статті 5 § 1 (b) передбачає затримання тільки для «забезпечення виконання» будь-якого зобов'язання, передбаченого законом. Таким чином, повинно мати місце невиконане зобов'язання, покладене на особу, а арешт і затримання мають проводитись з метою забезпечення його виконання, а не мати каральний характер. Щойно відповідне зобов'язання було виконане, підстава для затримання відповідно до статті 5 § 1 (b) припиняє існування» [10, п. 36]. У практиці ЄСПЛ ситуаціями, що розглядалися відповідно до другої частини підпункту «b)» пункту 1 статті 5 Конвенції, до прикладу, були такі, що включали виконання обов'язку: пройти контроль на безпеку при в'їзді в країну (справа «Маквей та інші проти Сполученого Королівства» [11]), пред'явити посвідчення особи (справа «Василева проти Данії» [10]), пройти психіатричне обстеження (справа «Новицка проти Польщі» [12]), залишити певну місцевість (справа «Еппле проти Німеччини» [13]), а також з'явитися на допит в поліцейську дільницю (справа «Осипенко проти України» [14]).

Поряд із цим, відповідно до практики Європейського суду з прав людини при застосуванні затримання особи потрібно обов'язково дотримуватися принципу пропорційності, який передбачає «необхідність встановлення рівноваги між важливістю забезпечити негайне виконання зобов'язання та важливістю права на свободу в демократичному суспільстві» (рішення Великої Па-

лати у справі «Сааді проти Сполученого Королівства» [15, п. 70]). При розгляді та прийнятті остаточного рішення у зазначених випадках ЄСПЛ «вважає суттєвими наступні аспекти: характер зобов'язання, яке впливає з відповідного законодавства, включаючи його мету і основне призначення; особу затриманого і конкретні обставини, що призвели до затримання, а також тривалість затримання» (рішення у справах «Василева проти Данії» [10, п. 38], «Еппле проти Німеччини» [13, п. 37], «Осипенко проти України» [14, п. 57]).

З огляду на це, на наш погляд є достатні підстави стверджувати, що застосування адміністративного затримання до особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, але воно за своїм характером або суворістю покарання за нього, не прирівнюється Європейським судом до злочину; або не вчинила адміністративного правопорушення, а лише з метою встановлення цієї особи або забезпечення своєчасного і правильного розгляду справ та виконання постанов по справах про адміністративні правопорушення – може за певних обставин визнаватися таким, що відповідає підставам застосування затримання особи, передбаченим у підпункті «b)» пункту 1 статті 5 Конвенції, а отже кваліфікуватися як правомірне.

Висновки. На підставі проведеного аналізу доходимо висновку, що застосування адміністративного затримання особи без рішення суду як примусового заходу позбавлення свободи людини на підставі чинних норм Кодексу України про адміністративні правопорушення та припису частини 3 статті 29 Конституції України загалом відповідає положенням підпунктів «b)» та «с)» пункту 1 статті 5 Європейської Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Водночас, встановлення правомірності застосування адміністративного затримання особи без рішення суду у кожному конкретному випадку повинно здійснюватися з обов'язковим урахуванням принципу пропорційності між необхідністю забезпечити виконання встановлених законом адміністративних зобов'язань та важливістю дотримання права на свободу людини в демократичному суспільстві. У цьому контексті істотними варто визначити наступні аспекти: характер зобов'язання, яке впливає з відпо-

відної норми адміністративного законодавства, включаючи його мету і основне призначення, особу затриманого і конкретні обставини, що призвели до затримання, а також тривалість адміністративного затримання.

На наш погляд, обов'язкове врахування зазначених обставин у кожному конкретному випадку цілком відповідає конституційним гарантіям правомірності застосування затримання особи без рішення суду як тимчасового адміністративно-процесуального заходу, та забезпечить недопущення будь-якого свавільного, у тому числі і короткострокового обмеження волі людини. А отже, це сприятиме утвердженню та забезпеченню реалізації природного і невід'ємного права на свободу та особисту недоторканність, гарантованого як Основним Законом України, так і Європейською конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод.

Список використаних джерел:

1. Конституція України, прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами та доповненнями. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, 1950 р. *Офіційний вісник України*. 1998. № 13; 2006. № 32.

3. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень статті 263 Кодексу України про адміністративні правопорушення та пункту 5 частини першої статті 11 Закону України «Про міліцію» (справа про строки адміністративного затримання) від 11 жовтня 2011 року № 10-рп/2011. *Вісник Конституційного Суду України*. 2011. № 6. С. 121.

4. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 56 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частин першої, третьої статті 80 Конституції України, частини першої статті 26, частин першої, другої, третьої статті 27 Закону України «Про статус народного депутата України» та за конституційним поданням Міністерства внутрішніх справ України про офіційне тлумачення по-

ложення частини третьої статті 80 Конституції України стосовно затримання народного депутата України (справа про гарантії депутатської недоторканності) від 26 червня 2003 року № 12-рп/2003. *Офіційний вісник України*. 2003. № 28. Ст. 1381.

5. Medvid A. V. Conventional and constitutional regulations of lawful detention of a person without a court decision: criminal procedure aspect. *Журнал Конституційно-правові академічні студії*. 2021. № 1. С. 107.

6. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 № 8073-X. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст. 1122.

7. Руководство по статье 6 Конвенции. Право на справедливое судебное разбирательство (уголовно-правовой аспект) / Совет Европы. Европейский суд по правам человека. 2014 р. URL: https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_criminal_RUS.pdf (Дата звернення: 30.01.2021).

8. Медвідь А. Б. Щодо відповідності законодавчих підстав адміністративного затримання особи без рішення суду положенням Європейської конвенції з прав людини. *Сучасні напрями розвитку економіки, підприємництва, технологій та їх правового забезпечення*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 18–19 червня 2020 р.). ЛТЕУ, 2020. С. 21–23.

9. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзацу восьмого пункту 5 частини першої статті 11 Закону України «Про міліцію» від 29 червня 2010 року № 17-рп/2010. *Вісник Конституційного Суду України*. 2010. № 5. С. 11.

10. Case of Vasileva v. Denmark. Application no. 52792/99. Judgment 25 September 2003. The European Court of Human Rights. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%3A%5B%5C%22001-61309%5C%22%5D%7D> (Дата звернення: 30.01.2020).

11. Case of McVeigh and Others v. United Kingdom. Application no. 8022/77, 8025/77, 8027/77. Report of the Commission 18 March 1981. URL: <file:///C:/Documents%20and%20Settings/User/Мои%20документы/Downloads/McVEIGH%20AND%20OTHERS%20v.%20THE%20UNITED%20KINGDOM.pdf> (Дата звернення: 30.01.2020).

12. Case of Nowicka v. Poland. Application no. 30218/96. Judgment 3 December 2002. The European Court of Human Rights. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#{{itemid}}:{{001-60791}}> (Дата звернення: 30.01.2020).

13. Case of Epple v. Germany. Application no. 77909/01. Judgment 24 March 2005. The European Court of Human Rights. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-68623> (Дата звернення: 30.01.2020).

14. Справа «Осипенко проти України». Заява № 4634/04. Рішення від 9 листопада 2010 року. Європейський суд з прав людини. Страсбург. *Офіційний вісник України*. 2013. № 20. Ст. 696.

15. Case of Saadi v. the United Kingdom. Application no. 13229/03. Grand Chamber. Judgment 29 January 2008. The European Court of Human Rights. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#{{itemid}}:{{001-84709}}> (Дата звернення: 30.01.2020).

References:

1. Verkhovna Rada Ukrainy. (1996). Konstytutsiia Ukrainy, pryiniata na V sesii Verkhovnoi Rady Ukrainy 28 chervnia 1996 r. (iz zminyamy ta dopovnenniamy). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 30, St. 141 [in Ukrainian].

2. Rada Yevropy. (1950). Konventsiiia pro zakhyst prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod, 1950 r. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*, № 13 vid 16.04.1998, № 32 vid 23.08.2006 [in Ukrainian].

3. Konstytutsiinyi Sud Ukrainy. (2011). Rishennia u spravi za konstytutsiinym podanniam 50 narodnykh deputativ Ukrainy shchodo vidpovidnosti Konstytutsii Ukrainy (konstytutsiinosti) okremykh polozhen statti 263 Kodeksu Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia ta punktu 5 chastyny pershoi statti 11 Zakonu Ukrainy «Pro militsiiu» (sprava pro stroky administratyvnoho zatrymanna): Rishennia № 10-rp/2011. *Visnyk Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy*, 6, 121 [in Ukrainian].

4. Konstytutsiinyi Sud Ukrainy. (2003). Rishennia u spravi za konstytutsiinym podanniam 56 narodnykh deputativ Ukrainy pro ofitsiine tлумachennia polozhen chastyn pershoi, tretoi statti 80 Konstytutsii Ukrainy, chastyny pershoi statti 26, chastyn

pershoi, druhoi, tretoi statti 27 Zakonu Ukrainy «Pro status narodnoho deputata Ukrainy» ta za konstytutsiinym podanniam Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy pro ofitsiine tлумachennia polozhennia chastyny tretoi statti 80 Konstytutsii Ukrainy stosovno zatrymanna narodnoho deputata Ukrainy (sprava pro harantii deputatskoi nedotorkannosti): Rishennia № 12-rp/2003. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*, 28, st. 1381 [in Ukrainian].

5. Medvid, A. B. (2021). Conventional and constitutional regulations of lawful detention of a person without a court decision: criminal procedure aspect. *Zhurnal Konstytutsiinopravovi akademichni studii*, 1, 107.

6. Verkhovna Rada URSR. (1984). *Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia*: Zakon № 8073-X. *Vidomosti Verkhovnoi Rady URSR*, 51, st. 1122 [in Ukrainian].

7. Sovet Evropy, Evropeyskyi sud po pravam cheloveka. (2014). *Rukovodstvo po statiye 6 Konventsyy. Pravo na spravedyvoe sudebnoe razhyratelstvo (uholovno-pravovoi aspekt)*. URL: https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_criminal_RUS.pdf (Last accessed: 30.01.2021) [in Russian].

8. Medvid, A. B. (2020). Shchodo vidpovidnosti zakonodavchykh pidstav administratyvnoho zatrymanna osoby bez rishennia sudu polozhenniam Yevropeiskoi konventsii z prav liudyny. *Suchasni napriamy rozvytku ekonomiky, pidpryiemnytstva, tekhnologii ta yikh pravovoho zabezpechennia: materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* (m. Lviv, 18–19 chervnia 2020 r.). Lviv: LTEU, 21–23 [in Ukrainian].

9. Konstytutsiinyi Sud Ukrainy. (2010). Rishennia u spravi za konstytutsiinym podanniam Upovnovazhenoho Verkhovnoi Rady Ukrainy z prav liudyny shchodo vidpovidnosti Konstytutsii Ukrainy (konstytutsiinosti) abzatsu vosmoho punktu 5 chastyny pershoi statti 11 Zakonu Ukrainy «Pro militsiiu»: Rishennia № 17-rp/2010. *Visnyk Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy*, 5, 11 [in Ukrainian].

10. European Court of Human Rights. (2003). *Case of Vasileva v. Denmark*. Application no. 52792/99, Judgment 25 September 2003. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/fre#{{itemid}}:{{001-61309}}> (Last accessed: 30.01.2021).

11. European Commission. (1981). *Case of McVeigh and Others v. United Kingdom*.

Application no. 8022/77, 8025/77, 8027/77: Report of the Commission 18 March 1981. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/pdf/?library=ECHR&id=001-95663&filename=001-95663.pdf.int> (Last accessed: 30.01.2021).

12. European Court of Human Rights. (2002). *Case of Nowicka v. Poland*. Application no. 30218/96. Judgment 3 December 2002. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%3A%5B%5C%22001-60791%5C%22%5D%7D> (Last accessed: 30.01.2021).

13. European Court of Human Rights. (2005). *Case of Epple v. Germany*. Application no 7909/01. Judgment 24 March 2005. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-68623> (Last accessed: 30.01.2021).

14. Yevropeiskyi sud z prav liudyny. (2010). *Sprava «Osypenko proty Ukrainy»*. Zaiava № 4634/04. Rishennia vid 9 lystopada 2010 roku. Strasburh. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*, № 20vid 22.03.2013, st. 696 [in Ukrainian].

15. European Court of Human Rights. (2008). *Case of Saadi v. the United Kingdom*. Application no. 13229/03. Grand Chamber. Judgment 29 January 2008. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%3A%5C%22001-84709%5C%22%7D> (Last accessed: 30.01.2021).

Стаття надійшла до редакції 30 січня 2021 р.